

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра професійної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

 Вікторія КРИКУНОВА

«26» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ

	(назва навчальної дисципліни)
освітній рівень	магістр
	(бакалавр, магістр)
спеціальність	015 «Професійна освіта»
	(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація (освітня програма)	«Професійна освіта (Економіка)»
	(назва спеціалізації)
факультет	економічний
	(назва факультету)

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Економіка освітньої сфери»

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

«Професійна освіта»,

спеціальністю

015 «Професійна освіта»

(назва освітньої
програми)

(шифр і назва спеціальності)

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Роман Чепок, доцент кафедри професійної освіти, к.пед.н, доцент

Тетяна ПОВОД, к.екон.н, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри професійної освіти

Протокол від „ 26 ” серпня 20 22 року № 1

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності

Протокол від „ 26 ” серпня 20 22 року № 1

Затверджено на Вченій раді факультету економічного

Протокол від „ 26 ” серпня 20 22 року № 1

Завідувач кафедри професійної освіти

(підпис)

Роман ЧЕПОК

(прізвище та ініціали)

„ 26 ” серпня 20 22 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 «Освіта/ Педагогіка»	Нормативна (входить до блоку обов'язкових компонент)	
Змістовних частин – 2	Спеціальність: 015 «Професійна освіта (Економіка)»; рівень вищої освіти – другий (магістерський)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної та індивідуальної роботи студента - 5	Освітній ступень – другий (магістерський) рівень вищої освіти	Лекції	
		14 год.	8 год.
		Практичні заняття	
		16 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	72 год.
		Вид контролю:	
Екзамен	Екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60 для
заочної форми навчання – 18/72

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Освіта як основа соціального, політичного, економічного, духовного та культурного розвитку суспільства проголошена державним пріоритетом. Як державний і громадський інститут вона передбачає відповідальність держави і суспільства за стан її функціонування. З одного боку, це зумовлюється тим, що система освіти виступає механізмом самоорганізації, що забезпечує життєдіяльність соціальної системи, змінюючи

спосіб трансляції інформації, соціального досвіду, культури й цінностей, впливає на розвиток соціуму.

Освіта стає головним засобом соціальних змін без порушення структури економічного фундаменту. Інвестиції в освіту стають важливим чинником економічного і соціального прогресу (існує пряма залежність між рівнем освіти та продуктивністю праці людини).

Мета - засвоєння теоретико-методичних основ економіки освітньої сфери та її функцій і механізмів, основам аналізу освітньої сфери, міжнародними економічними дослідженнями якості освіти, формування практичних навичок управління освітньою сферою, останнім тенденціями економіки та управління освітньою сферою та реформам в Україні та інших країнах. Навчитися складати аналітичні документи з аналізу освітньої сфери, спрямовані на розвиток і забезпечення змін в освіті.

Завдання - вивчення сутності, цілей та функцій економіки освітньої сфери, основ економічного аналізу освітньої сфери, освоєння систематичних знань про організацію та управління у сфері освіти та сформувані у здобувачів освіти уявлення про економіку та управління освітньою сферою, операційні уміння такого управління на основі розв'язання конкретних ситуацій в нашій країні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти оволодіють загальними компетенціями:

- здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел;
- здатність розробляти та управляти проектами; фаховими компетенціями:
- здатність застосовувати нові підходи до аналізу, прогнозування, критичного осмислення проблем у професійній діяльності та прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах;
- здатність управляти стратегічним розвитком команди у здійсненні професійної діяльності;
- здатність викладати та використовувати сучасні інформаційні технології та економіко-математичні методи і моделі для рішення експериментальних і практичних завдань, економічного управління діяльністю підприємства, дослідження економічних і соціальних процесів;
- здатність використовувати знання, уміння і навички в галузі теорії і практики викладання економіки;
- здатність застосовувати у викладацькій діяльності наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економіці;
- здатність до професійної комунікації в сфері педагогіки та економіки; а також отримують програмні результати навчання:
- уміти використовувати економічні результати у професійній діяльності;
- вибирати і використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій у педагогічній та економічній діяльності;
- знати та розуміти фундаментальні та прикладні аспекти наук про освіту та економіку;
- визначати, критично оцінювати ключові тренди соціально-економічного розвитку галузі освіти відповідно до спеціалізації;
- оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень; - знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень й упровадження сучасних систем освіти у професійній діяльності відповідно до спеціалізації в умовах глобалізаційних процесів;

-організувати розробку та проведення проектів в освітній сфері за спеціалізацією економіка із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та забезпечення.

Міждисциплінарні зв'язки. У межах дисципліни “Економіка освітньої сфери” здобувачі вищої освіти отримують інформацію, необхідну для розуміння доцільності аналізу освітньої сфери, а також для аналізу діяльності Міністерства освіти і науки України та місцевих управлінь освіти.

Дисципліна “Економіка освітньої сфери” дозволяє доповнити знання з дисциплін: "Державна освітня політика", “Управління навчальним закладом”, "Філософія освіти", "Планування і організація навчального процесу", "Державні стандарти освіти й освітнє законодавство".

Навчальний курс дисципліни "Економіка освітньої сфери " містить вісім тем загальною кількістю годин – 90, 3 кредитів ЄКТС.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовна частина 1. *Теоретико-методичні основи економіки освітньої сфери*

Тема 1. ОСВІТА ЯК СФЕРА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Освітня сфера: сутність, цілі та функції. Результати освітньої діяльності та їх економічна природа. Форми реалізації освітніх послуг.

Тема 2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТИ

Методи розрахунку економічної ефективності освіти. Визначення соціально-економічної ефективності освіти.

Тема 3. ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ускладнення фінансового механізму освіти в умовах ринкової економіки. Фінансово-економічне управління системою освіти. Механізм державного фінансування освіти. Диверсифікація джерел фінансування освіти.

Тема 4. ОСВІТА В ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в умовах інтернаціоналізації та глобалізації. Вплив глобалізації на освітні реформи. Мета та основні напрями міжнародного співробітництва. Суб'єкти управління міжнародним співробітництвом у галузі освіти. Міжнародні організації, освітні проекти і програми. Міжнародні джерела економічних та соціальних індикаторів, освітні індикатори. Останні тенденції розвитку освітньої сфери та реформи в освіті в різних країнах світу.

Змістовна частина 2. *Особливості організації та управління освітньою сферою*

Тема 5. ОСВІТНЯ СФЕРА: ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

Організація освітньої діяльності. Державне регулювання освітньої діяльності. Навчальний заклад як економічний суб'єкт.

Тема 6. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Сутнісні характеристики державного управління освітою. Основні категорії державного управління освітою. Мета управління освітою. Державна освітня політика. Тенденції змін у державному управлінні освітою. Законодавче і нормативне забезпечення функціонування і розвитку освіти.

Тема 7. СИСТЕМА ТА ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ В УКРАЇНІ

Система органів державного управління освітою в Україні. Функції управління освітою. Сутність процесу управління освітою. Управлінські рішення в органах управління освітою. Технологія підготовки, прийняття та організації виконання управлінських рішень. Моделі управління освітою. Сучасні світові тенденції упровадження освітнього менеджменту та державно-громадського управління освітою. Інформаційно-аналітична робота в освіті.

Тема 8. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ

Сутність та функції принципів управління. Класифікація принципів управління освітою. Сутність методів управління освітою. Переконавання і примушування як загальні методи управління освітою. Адміністративні методи управління освітою. Соціальнопсихологічні методи. Економічні методи. Правові форми вираження методів управління.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	ус бо го	у тому числі				го ус бо	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
Змістовна частина 1. Теоретико-методичні основи економіки освітньої сфери										
Тема 1. ОСВІТА ЯК СФЕРА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	9	2	2		5	6	1			5
Тема 2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТИ	9	2	2		5	8	1	2		5
Тема 3. ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	14	2	2		10	11	1			10

Тема 4. ОСВІТА В ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ	13	1	2		10	11	1			10
Виконання рубіжної контрольної роботи 1										
Разом за змістовною частиною 1	45	7	8		30	36	4	2		30
Змістовна частина 2. Особливості організації та управління освітньою сферою										
Тема 5. ОСВІТНЯ СФЕРА: ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ	14	2	2		10	15	1	2		12
Тема 6. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	14	2	2		10	13	1	2		10
Тема 7. СИСТЕМА ТА ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ В УКРАЇНІ	9	2	2		5	13	1	2		10
Тема 8. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ	8	1	2		5	13	1	2		10
Виконання рубіжної контрольної роботи 2										
Разом за змістовною частиною 2	45	7	8		40	54	4	8		42
Захист контрольної роботи для ЗФН										
Усього годин	90	14	16		60	90	8	10		72

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		для ДФН	для ЗФН
1	Тема 1. ОСВІТА ЯК СФЕРА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		
2	Тема 2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТИ	2	2
3	Тема 3. ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	2	
4	Тема 4. ОСВІТА В ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ		
5	Виконання рубіжної контрольної роботи 1	2	
6	Тема 5. ОСВІТНЯ СФЕРА: ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ	2	
7	Тема 6. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	2	2
8	Тема 7. СИСТЕМА ТА ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ В УКРАЇНІ	1	2

9	Тема 8. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ	1	2
12	Виконання рубіжної контрольної роботи 2	2	
Разом		14	8

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

Обов'язкова самостійна робота студентів передбачає самостійне вивчення окремих теоретичних питань тем дисципліни, а для студентів ЗФН ще й написання і захист контрольної роботи.

Обов'язкова самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		для ДФН	для ЗФН
1	Тема 1. ОСВІТА ЯК СФЕРА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: - Результати освітньої діяльності та їх економічна природа; - Форми реалізації освітніх послуг	5	5
2	Тема 2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТИ: - Визначення соціально-економічної ефективності освіти	5	5
3	Тема 3. ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: - Механізм державного фінансування освіти; - Диверсифікація джерел фінансування освіти	5	10
4	Тема 4. ОСВІТА В ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ: - Суб'єкти управління міжнародним співробітництвом у галузі освіти;	5	10
№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		для ДФН	для ЗФН
	- Міжнародні організації, освітні проекти і програми; Міжнародні джерела економічних та соціальних індикаторів, освітні індикатори; - Останні тенденції розвитку освітньої сфери та реформи в освіті в різних країнах світу		
5	Тема 5. ОСВІТНЯ СФЕРА: ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ: - Державне регулювання освітньої діяльності	10	12
6	Тема 6. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ: - Тенденції змін у державному управлінні освітою; - Законодавче і нормативне забезпечення функціонування і розвитку освіти	10	10

7	Тема 7. СИСТЕМА ТА ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ В УКРАЇНІ: - Моделі управління освітою; - Сучасні світові тенденції упровадження освітнього менеджменту та державно-громадського управління освітою; - Інформаційно-аналітична робота в освіті	10	10
8	Тема 8. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ: - Адміністративні методи управління освітою; - Соціально-психологічні методи; - Економічні методи; - Правові форми вираження методів управління	10	10
9	Захист контрольної роботи для ЗФН	-	
Разом		60	72

Самостійне (індивідуальне) завдання для ЗФН

Для студентів ЗФН передбачено виконання самостійного (індивідуального) завдання - контрольної роботи. Вимоги до її виконання наведені в методичних рекомендаціях щодо самостійної роботи студентів, які додаються окремо до робочої програми.

9. Обов'язкова індивідуальна робота

Не передбачено навчальним планом

10. Методи навчання

Наочний (в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН), евристичний, дослідницький, аналізу, дискусії, діагностики

Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – презентація), семінари.

Наочні: ілюстрація, демонстрація.

Практичні: завдання.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості.

11. Методи контролю

Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, програмований, дискусійний.

Поточний контроль: тестовий контроль, перевірка рішення практичних (ситуаційних) завдань, перевірка складання конспектів, оцінювання рубіжних контрольних робіт, оцінка за активність здобувачів освіти на заняттях, за участь у конференціях за тематикою дисципліни, за підготовку статті, роботи на конкурс.

Поточний рубіжний контроль: перевірка рубіжної контрольної роботи.

Підсумковий контроль: захист контрольної роботи (для ЗФН), залік.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

- **денної форми навчання**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного рубіжного контролю (РК) або підсумкового контролю знань – залік. РК здійснюється за накопичувальною системою як системною і систематичною оцінкою дій та продуктів дій студента над завданнями з кожної теми дисципліни протягом всього навчального періоду в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

Об'єктами РК є:

- системність роботи студента на практичних заняттях;
- виконання завдань для самостійного опрацювання (опрацювання теоретичного матеріалу у формі тестування, перевірки конспекту, включення питань в завдання рубіжної контрольної роботи; оцінювання виконання самостійного завдання за результатами співбесіди)
- виконання рубіжної контрольної роботи, за яку студент максимально може отримати 20 балів. Рубіжна контрольна робота включає: десять тестових завдань (по 1 бал за кожне) та одне практичне/або теоретичне завдання (10 балів).
- альтернативні завдання для підвищення рейтингу студента.

Завдання підсумкового контролю (залік) включає десять тестових завдань, два теоретичних питання та одне практичне завдання.

Студент має право отримати оцінку за результатами РК та підсумкового контролю – залік, якщо він виконав всі види навчальної роботи без порушення встановлених термінів. Загальна кількість балів - максимально 100 балів.

13. Перелік робіт, що підлягають оцінці в балах при вивченні дисциплін:

- **денної форми навчання**

	ма 1 ↑	ма 2 ↑	ма 3 ↑	Ге ма	З мі ст ст ов на на	ма 5 ↑	ма 6 ↑	ма 7 ↑	ма 8 ↑	З мі ст ов на на	зо м Р
1 Систематичність роботи на практичних заняттях:					16					16	32
тестування	2	2	2	2	8	2	2	2	2	8	16
рішення практичних, ситуаційних завдань	2	2	2	2	8	2	2	2	2	8	16
2 Виконання завдань для самостійного опрацювання					14					14	28
виконання самостійних завдань (рефератів)	1	2	2	2	7	1	2	2	2	7	14

	складання конспекту	1	2	2	2	7	1	2	2	2	7	14
3.	Виконання рубіжної контрольної роботи					20					20	40
	Усього балів(п1+п2+п3)					50					50	100
	ВСЬОГО											100
5	<i>Додаткові бали за вибіркові види самостійної та індивідуальної роботи:</i>											<i>max 10</i>
	- активна робота під час лекцій, практичних занять, консультацій					5					5	10
	- участь в конференціях за тематикою дисципліни											10
	- підготовка статті, роботи на конкурс та ін.											10

- заочної форми навчання

Оцінювання знань студентів заочної форми навчання здійснюється на основі результатів підсумкового контролю: виконання контрольної роботи та заліку за 100-бальною шкалою оцінок.

Залікове завдання включає десять тестових завдань, два теоретичних питання та одне практичне завдання.

Розподіл балів для ЗФН

№ з/п	Види роботи	Сума балів
1.	Виконання контрольної роботи	20
2.	Захист контрольної роботи	20
	Разом контрольна робота (п.1+п.2)	40
3.	Робота на практичних заняттях (тестування + розв'язання задач)	20
4.	Підсумковий контроль	40
	РАЗОМ	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано

82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

№ з/п	Підручники, навчальні посібники	Кількість примірників у бібліотеці або на кафедрі для базової літератури
Базова		
1	Падалка О.С., Каленюк І.С. Економіка освіти та управління: навчальний посібник. К.: Педагогічна думка, 2013. 184 с.	Електронний варіант
2	І.В.Іванюк. Освітня політика: навчальний посібник. К.: Університет економіки та права "КРОК", 2013. 172 с.	Електронний варіант
3	Крисюк С. В. Державне управління освітою : навч. посіб. К. : НАДУ, 2015. 220 с.	Електронний варіант
4	Каленюк І. С. Економіка освіти : навч. посіб. К. : Знання України, 2013. 316 с.	Електронний варіант
5	Боголіб Т. М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в трансформаційний період : монографія. К.: Міленіум, 2016. 508 с.	Електронний варіант
Допоміжна		
5	Боголіб Т. Принципи управління вузом : монографія К. : Знання, КОО, 2014. 204 с.	
6	Нормативно-правові документи з питань вищої освіти /за ред. Я. Я. Болюбаша. К. : НМЦ Мінагропром, 2016. 304 с.	
7	Енциклопедія освіти. / Акад. пед. наук України. К. : Юрінком Інтер, 2017. 1040 с.	
8	Андреас Шляйхер. Економіка знань : почему образование – ключ к успеху Европы (пер. с англ. Е. Покатович). <i>Вопросы образования</i> . 2007. №1. С. 28-43.	
9	Global Education Digest 2011. Comparing education statistics across the world/ - UNESCO Institute statistics, 2011. 277 p.	
10	Human development report: 2013. New York, Oxford University Press. 2013. 216 p.	

15. Інформаційні ресурси

1. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України <http://dspace.nbu.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.irbis->

nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN_soc_gum/EkUk/index.html

- 3.. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] /Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
5. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>